

Vita a népművelési konferencián

Az országos népművelési konferencia pénteken a tézisek és a beszámoló fölötti vitával folytatta tanácskozáását a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében. Az emőkségekben foglalt helyet Ilku Pál, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, művelődésügyi miniszter, Aczél György, az MSZMP KB titkára, dr. Orbán László, a művelődésügyi miniszter első helyettese, Molnár János művelődésügyi miniszterhelyettes, az Országos Népművelési Tanács titkára és Kárpáti Sándor, a KISZ Központi Bizottságának titkára.

Vonsik Gyulának, az MSZMP KB osztályvezető-helyettesének elnökletével folytatódott a vita, amelyben felszólalt Aczél György, az MSZMP KB titkára is.

Szívbillentyű — a comb-izom ínszalagjából

A szívbillentyűpótlás új módszereiről
— Budapesten és Szegeden

Fél éve él hazánkban egy ember a combizomzatának ínszalagjából készült szívbillentyűvel. Az új billentyűpótlási eljárással és a csecsemő-szívűtőterek eredményeivel foglalkoztak pénteken, a balatonfüredi orvoskongresszus második napján. A két szekcióülést kerekasztal-konferencia előzte meg, amelyen a csecsemőkori szívsebészet időszerű kérdéseit vitatták meg a tudományág legkiválóbb képviselői.

E két, közérdeklődésre számot tartó témáról, a hazai szívsebészet legújabb eredményeiről nyilatkozott dr. Árvay Attila, az Országos Kardiológiai Intézet szívsebészeti osztályának vezetője, az orvoskongresszus pénteki kerekasztal-konferenciájának elnöke.

Budapestben fél év óta három, Szegeden pedig egy olyan szívbillentyűpótló műtétet végezünk, amelynél nem vettünk igénybe idegen anyagot. Korábbi műtét-

jeinknél idegen anyagot alkalmaztunk. Átültettünk emberi billentyűt kívül serteséből vett anyagot, fémét és műanyagot. Eredményeink biztatók, de a hátrányokat is világosan láttuk. Az új módszer szerint a beteg combizomzatának ínszalagját operáljuk ki, s ebből formálunk szívbillentyűt. A szervezet saját anyagánál ugyanis nem lép fel az immunológia problémája, nincs szükség konzerválásra és sterilizálásra.

A kiváló szívsebész arra a kérdésre: „hol tart ma hazánkban a csecsemőkori szívsebészet?” — a következőket válaszolta:

A korábbi években a szívbeteg válogatott új szülöttek többsége még csecsemőkorban meghalt. A csecsemőműtétek rendkívül bonyolultak és korábban sebésztechnikai okok miatt az elhalálozás arányát nem tudtuk csökkenteni. A mostani kerekasztal-konferencián

megvitatott azokat az eseteket, amelyek halaszthatatlanul operációt igényelnek. Ez évben legalább háromszáz szívbetegséggel született csecsemőt kell operálnunk. Csaknem négyszáz azoknak a csecsemőknek a száma, akik már átestek szívsebészeti műtéten.

Legújabb szívbillentyűpótlási eljárásunk időben sem maradt el a nemzetközi élvonaltól. Rendkívül biztatók a csecsemőkön végzett szívűtőtejeink eredményei is. Szívűbészetiünk — amint erre megfelelő bizonyíték a balatonfüredi orvoskongresszus munkája — jó úton halad és lépést tart a tudomány gyors nemzetközi fejlődésével. Rendkívül nagy gond, hogy a hazai szívűbészeti nem képes a mennyiségi követelményeknek eleget tenni. A csecsemőkori sebészeti három-négyszerte több munkája lenne, mint amennyit vállalni képes. Hasonló a helyzet a billentyűpótlás műtétjeinél is; csak a legsürgősebb esetekre szorítkozhatunk, és sokan hosszú ideig kénytelenek várakozni, amíg műtőasztalra kerülhetnek. Véleményem szerint — bár ez javarészen anyagi természetű gond — e téren kellene a közeli jövőben előbbre lépni — fejezte be nyilatkozatát dr. Árvay Attila. (MTI)

Lépést tartani, de hogyan?

Fejlesztési gondok az ÉLKER-nél

Tíz százalékkal nagyobb volt a forgalom, 22 dolgozóval kevesebb a létszám az idei első negyedévben a Szegedi Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalatnál. Régi dolgozók is elmentek a vállalatból, de frissen végzett kereskedők is — akár kevesebb jövedelemért is — ott-hagyják, mert nem megfelelőek a munkakörülmények. — Rosszállapotúak a boltok — summázta dr. Kuti Árpád igazgató a beszélgetésor, amikor rajta kívül Halmos László főkönyvvé-vel és Kristó Imre kereskedelem-szervezési osztály-vezetővel egyeztünk körvonalazni bolt-hálózatunk jelenlegi helyzetét és a megtervezett jövőt.

A vevő is látja, hogy nemelyik boltunk rossz állapotban van, pedig első-sorban nem az eladótól, hanem a raktárak állapota okoz gondot. Kicsik a raktárak, nehéz a dolga az eladóknak, kimerülnek, következképp idegesek —, s ez a vevőnek is rossz. A jelenlegi helyzet is elkeserítő, de ami igen nagy baj: nincsenek olyan anyagi erőforrásaink, hogy sürgősen javítsunk a helyzeten, így pedig nemhogy előrelépni, a jelenlegi állapotok is romlanak.

A fejlesztési alapot a nyereségből képezik már a kereskedelemben is, s tavaly az ÉLKER-nél 3 millió maradt a fejlesztésre. De mert az amortizációs alap is kicsi, a fejlesztésből kell megtoldani, így ténylegesen 2,5 millió körüli összegből építhetnek — de mire jutnak ennyiből? Pedig évente 2—3 boltot kellene építeniük! A közismert építőipari problémákat akár el se kellene mondanunk — határidőre nem valósulnak meg létesítményeik, ez újabb veszteség a vállalatnak.

Közel 130 üzlethelyisége van a szegedi ÉLKER-nek, s évente mintegy 2 millió forint jut államgővővásra, így a festések, a berendezés karbantartása, a gépek javítása nem marad el. A gépek pótlása, új gépek beszerzése már keservesebb.

Úgy érezzük, az üzletek jelenlegi állapota — ha nem is rózsás a helyzet — ekkora elkeseredést, ahogy arról szólnak, nem indokol. De az ÉLKER szakembereinek álláspontja mégis rokonszenves: a korszerű követelményekhez mérk a meglevő, és Szeged nagyvárosi rangjához.

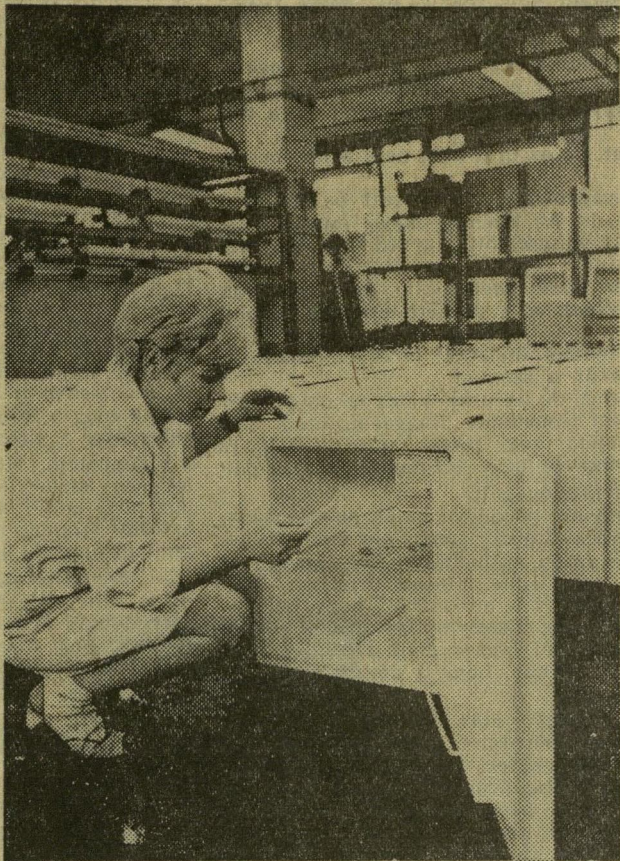
Mindenestre ami készül, ami új lesz — ha kevés is —

—, az mind ilyen szempontokat figyelembe vevő, igényes vállalkozás. Először talán az új, Károlyi utcai 9 emeletes házban nyíló hűs-boltot említsük, amelynek üzlethelyiségét a húscsarnok helyéért „cserélték”, az új hűs-bolt is nagyjából akkor lesz, korszerűbb berendezéssel persze. Már a látványosabb építési szakaszhoz érkezett az Oskola utca — Oroszlán utca sarkán nyíló 210 négyzetméter alapterületű önkiszolgáló bolt, amely jelentős javulást hoz a környék ellátásában. Bővíti még a Lenin körüti állami gazdaságok boltját (a mellett levő TŰZEP-iroda területével gyarapodik), a József Attila telepen pedig hűs-boltal bővíti élelmiszerüzletüket. Ez minden, amire az idei fejlesztésből futja. A szabadtéri játékok idejére „rendbeszednek” még három

igen forgalmas boltot: máris dolgoznak a szerelők, festők a Dugonics téri 30-as üzlet felújításán, ugyancsak korszerűsítik, kicserélik a berendezést a Kárász utcai 31-es üzletükben, valamint az igen forgalmas Széchenyi tér—Takaréktár utca sarki 8-as önkiszolgálóban.

Főleg a tarjáni lakók kérdezhetnék: és ők? Sajnos, az idén nem lesz meg a kis ABC, 1971-re valószínűleg. Ugyancsak jövőre kezdik építeni a Klapka téri kis ABC-t, a József Attila sugárút és a nagykörút sarkán építeni kezdenek egy korszerű, új élelmiszerboltot, s a Széchenyi téren (a Kiss Dávid házban) levő 7. számú boltot bővíti, önkiszolgálóvá alakítják. Aztán „elfordulnak a városból” — szinte 1975-ig a Tarján városrész köti le erőiket.

P. Sz. M.

ÚJDONSÁG. A Jászberényi Hűtőgépgyár újdonsága a 60 literes abszorpciós hűtőszekrény, amelyből körülbelül 24 ezer darab készül a hazai piacra. Megkezdik az idén a 140 literes abszorpciós hűtőszekrények gyártását is. Háztartási hűtőszekrényekből az elmúlt évben hétezer darabot szállítottak az NSZK-ba. Az idén 10—20 ezer darabot készítenek az NSZK megrendelésére. Képünkön: Szibériába készült a gyár háztartási hűtőgép-újdonsága, a 60 literes abszorpciós hűtőszekrény.

A realitások rangja

A lehetőség és a megvalósíthatóság, a realitás és a vágy összekeverése a magánéletben is konfliktusokhoz, esetleg neurastheniához vezet — még kevésbé alkalmazható elv, ha országok jövőjét tervezik. Az igények természetesen itt sem kevésbé nyomásztóak, mint a személyes életvitelben; a gazdagabb ismerős vagy szomszéd színvonalának követése, a vendégségben tapasztalt jólét vonzereje országos méretekben is olyan tényezők, amelyekkel számolni kell.

A gazdaságfejlesztés célrendszereként jól használhatók a nemzetközi összehasonlításnak azok adatai, amelyek a nálunk jobb módú országok fokozatos utolérésére, elmaradottságunk felszámolására ösztönöznek. Nyilvánvaló, hogy az ipar, a mezőgazdaság, a szolgáltatások távlati programjait hiba lenne vlamiféle légüres térbe helyezve kidolgozni, egyszerűen lineáris egyeneseket húzva a növekedési grafikonon, nem számolva a pályáivet már befutott országok tapasztalataival. Más kérdés azonban gondosan tanulmányozni a gazdaságfejlesztésben előttünk járók tapasztalatait, és ismét más a realitást mellőzve, nem számolni a növekedés hazai lehetőségeivel és sajátosságaival.

Volt idő, emlékszünk rá, amikor gazdasági terveinkben végtelenen háttérbe szorultak ezek a sajátosságok. Elég talán csak arra utalni, hogy még a földrajzi, éghajlati sajátosságok is mellőzhetőnek tűntek — akkoriban próbáltunk gypapotot természeteni, guminővényt meghonosítani egy jelszó alapján, amely szerint: az objektív akadályok arra valók, hogy legyőzzük őket.

Természetesen, sem a gypottermést elorsvasztó időjárás viszonyok, sem a tervek irreális feszítését határoló lehetőségek nem igazodtak ehhez a jelszóhoz. S azóta sok tapasztalatból tanultuk meg, hogy az objektív akadályok — más szóval: lehetőségeink, adottságaink határai — arra valók, hogy tudományos gondossággal számoljunk velük, mérlegelve a körülmények keretezte mozgásterét, s a pontokat, ahol e tér határai realisan tághatók.

Pontos és tömör elvi összegezését adja e problémának Nyers Rezső a Gazdaság című folyóirat legutóbbi számában megjelent tanulmányában. Huszonöt év gazdaságpolitikai tanulságait összegezve rámutat: „...A szocialista forradalomnak és a szocialista építőmunkának is megvannak az általános alapelvei, amelyekről eltérni nem szabad, és megvannak a nemzeti sajátosságai, melyek szem elől tévesztése szintén politikai csődhez vezethet. Nehéz lenne megmondani, melyik a rosszabb és a veszélyesebb, az első vagy a második néha. Az első — letérés a szocializmus tudományos-eszmei alapjáról. A második — elrugaskodás a konkrét valóságtól.”

Mindez arra mutat, hogy elvi szempontból ma már nem keverjük össze lehetőségeinket a feszítő igényektől ihletett óhajokkal. Az országos gazdaságpolitika gyakorlatában is mind határozottabban érvényesül ez az elv. Jól szemlélteti ezt a negyedik ötéves terv napjainkban folyó szakmai vitája, amely a központiág kidolgozott irányelvek sajátosságokat érvényesítő, lehetőségeket hasznosító téziseire épül. Ilyen például az a törekvés, hogy a gazdaság-szerkezetet a legnagyobb előnyök elve alapján korszerűsítsük; hogy a következő öt évben intenzíven folytatjuk az energiaszerkezet átépítését a nálunk különösen költség-szigorú tüzelőanyagokról a szénhidrogénekre; hogy kiválasszunk néhány, a fejlesztésre különösen alkalmas iparágat és anyagi eszközeinket ide koncentráljuk.

Túlás lenne azonban azt állítani, hogy a lehetőségeket, sajátosságokat érvényesítő elv maradéktalanul megvalósul a vállalati gazdálkodásban is. Köztudomású, hogy az országos ágazati szerkezet korszerűsítését korántsem kíséri a megfelelő ütemben a vállalati gyártmány-szerkezet átalakítása. S bármily elvontnak, közvetetnek tűnik is a kapcsolat a nemzeti sajátosságok elvi-eszmei megfogalmazása és a vállalati gyártmány-szerkezet között, a valóságban rendkívül szoros az összefüggés.

Például az a vállalat, amely úgy szervezi exportját, hogy nagy tömegben szállít külföldre különösen anyagi-igényes, és csekély szellemi munkát súfító termékeket, akkor is megsérti a sajátosságainkhoz való igazodás elvét, ha az nincs elhatározott szándékában. Nyilvánvaló ugyanis, hogy olyan országban, ahol a termelés rendkívül importigényes — és ez a mi egyik legfontosabb gazdasági sajátosságunk! —, a sok anyagot tartalmazó termékek exportja a másik oldalon gyorsan növeli a behozatalt, s mindez végső soron rontja külkereskedelmi mérlegünket. Folytathatjuk a sort a vállalati gazdálkodás ellenkező előjelű példáival; az is sajátosságaink mellőzését jelenti, ha olyan gyártmányokat szállít egy-egy iparvállalat, és vesz át a kereskedelem a hazai piacra, amelyet olcsóbban, előnyösebben hozhatnánk be külföldről.

Próza, köznapi tényezőkhöz jutottunk a magas elvi kiindulóponttól — de a valóság mindig ilyen: a nagy elvek a köznapi alkalmazás gyakorlatában öltenek alakot. Ilyen értelemben sok haszonnal járhat, ha a vállalati gazdálkodás tervezői is gondolkodnak a nemzeti sajátosságok, a realitások érvényesítésének elveiről!

Tábori András

Magyar internationalisták szovjet kitüntetése

Tegnap a szegedi Tisza-szálló tükörtermében bensőséges ünnepségre került sor. Atnyújtották a Nagy Októberi Szocialista Forradalom-ban, valamint a szovjet-hatalom kivívásában és megerősítésében tanúsított aktív részvételért 19 Csongrád megyei internationalistának A harci érdemekért érdemmet, amelyet a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa a Lenin-centenárium alkalmából ala-

pított és határozata értelmében 290 magyar állampolgár is megkapott. Megyénkbeli tulajdonképpen 24 internationalistát illet meg ez a Szovjetunió budapesti nagykövetségének követ-tanácsosa nyújtotta át, aki ebből az alkalomból — magyar nyelven — méltatta a magyar internationalisták harcának jelentőségét.

SZOMBAT,
1970. MÁJUS 16.

DÉLMAGYARORSZÁG 3